

Brüssel, 5. juuni 2020
REV1 – asendab 11. juuli
2019. aasta teate

TEADE SIDUSRÜHMADELE

ÜHENDKUNINGRIIGI VÄLJAASTUMINE JA ELI ÕIGUSNORMID TRANSPORDITAVATE SURVESEADMETE VALDKONNAS

Alates 1. veebruarist 2020 on Ühendkuningriik Euroopa Liidust välja astunud ja temast on saanud kolmas riik¹. Väljaastumislepinguga² on ette nähtud üleminekuperiood, mis lõpeb 31. detsembril 2020³. Kuni selle kuupäevani kohaldatakse ELi õigust täies ulatuses Ühendkuningriigi suhtes ja Ühendkuningriigis⁴.

Üleminekuperioodi jooksul peavad EL ja Ühendkuningriik läbirääkimisi uue partnerluslepingu üle, millega nähakse eeskätt ette vabakaubanduspiirkond. Ei ole aga kindel, kas uus partnerlusleping sõlmitakse ja jõustub üleminekuperioodi lõpus. Igal juhul hakkavad uuel lepingul põhineva suhte korral turulepääsu tingimused olema väga erinevad sellest, kuidas Ühendkuningriik osaleb siseturul,⁵ ELi tolliliidus ning käibemaksu- ja aktsiisivaldkonnas.

Seetõttu tuletatakse kõigile huvitatud isikutele ja eeskätt ettevõtjatele meelde, milline on õiguslik olukord pärast üleminekuperioodi lõppu (osa A allpool). Lisaks selgitatakse käesolevas teates väljaastumislepingu teavaid asjakohaseid väljaastumisega seotud sätteid (osa B allpool) ning õigusnorme, mida kohaldatakse Põhja-Iirimaal pärast üleminekuperioodi lõppu (osa C allpool).

Nõuanded sidusrühmadele

- ¹ Kolmas riik on riik, mis ei ole ELi liige.
- ² Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi Euroopa Liidust ja Euroopa Aatomienergiaühendusest väljaastumise leping, ELT L 29, 31.1.2020, lk 7 (edaspidi „väljaastumisleping“).
- ³ Üleminekuperioodi võib pikendada ühe korra enne 1. juulit 2020 ühe kuni kahe aasta võrra (väljaastumislepingu artikli 132 lõige 1). Ühendkuningriigi valitsus on siiani üleminekuperioodi pikendamise välistanud.
- ⁴ Võttes arvesse teavaid väljaastumislepingu artiklis 127 sätestatud erandeid, mis ei ole käesoleva teate kontekstis asjakohased.
- ⁵ Eelkõige ei ole vabakaubanduslepinguga ette nähtud (kaupade ja teenuste valdkonnas) selliseid siseturu põhimõtteid nagu vastastikune tunnustamine, päritoluriigi põhimõte ja ühtlustamine. Samuti ei kõrvalda vabakaubandusleping tolliformaalsusi ja -kontrolle, sealhulgas neid, mis puudutavad kaupade päritolu ja nende valmistamiseks kasutatud sisendeid, ega impordi- ja ekspordikeeldusid ja -piiranguid.

Selles teates kirjeldatud tagajärgedega tegelemiseks soovitatakse

- transporditavate surveeadmete tootjatel tagada, et direktiivi 2010/35/EL alusel nõutavad vastavustunnistused väljastab ELi teavitatud asutus ja et täidetud on volitatud esindajate suhtes kehtivad asutamishindused, ning kohandada vajaduse korral märgistust; ja
- transporditavate surveeadmete omanikel ja käitajatel tagada, et direktiivi 2010/35/EL alusel nõutavad uue vastavushindamise tunnistused ning regulaarse, vahe- ja erakorralise kontrolli aruanded väljastab ELi teavitatud asutus.

A. ÕIGUSLIK OLUKORD PÄRAST ÜLEMINEKUPERIOODI LÕPPU

Pärast üleminekuperioodi lõppu ei kohaldata Ühendkuningriigi⁶ suhtes enam ELi õigusnorme transporditavate surveeadmete valdkonnas, eelkõige Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. juuni 2010. aasta direktiivi 2010/35/EL transporditavate surveeadmete kohta⁷ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. septembri 2008. aasta direktiivi 2008/68/EÜ ohtlike kaupade siseveo kohta⁸. Sellel on eelkõige alljärgnevad tagajärjed.

1. LIIDU TURULE LASTAVAD TRANSPORDITAVAD SURVESEADMED

Direktiiviga 2010/35/EL on ette nähtud õigusnormid, millega tagatakse ELi turul kättesaadavaks tehtud transporditavate surveeadmete ohutus.

Mis puutub vajadusse ELi liikmesriigis asuva teavitatud asutuse väljastatud tunnistuse järele ja nõudesse, et volitatud esindaja peab asuma ELi liikmesriigis, ning importija kindlakstegemisse, siis nende küsimuste kohta on esitatud teavet 13. märtsi 2020. aasta dokumendi „Teade sidusrühmadele: Ühendkuningriigi väljaastumine ja ELi normid tööstustoodete valdkonnas“⁹ osas A.

Direktiivi 2010/35/EL artikli 12 kohaselt tehakse kasutuselolevate transporditavate surveeadmete suhtes regulaarset kontrolli, vahekontrolli ja erakorralist kontrolli vastavalt direktiivi 2008/68/EÜ lisadele ning direktiivi 2010/35/EL 3. ja 4. peatükile. Selleks et tagada kasutusel olevate transporditavate surveeadmete vaba liikumise järjepidevus pärast üleminekuperioodi lõppu, peab kõiki nõutavaid regulaarseid, vahe- ja erakorralisi kontrolle tegema ELi teavitatud asutus.

Direktiivi 2010/35/EL artiklis 13 on sätestatud, et nende transporditavate surveeadmete puhul, mis on toodetud ja kasutusele võetud enne 29. aprilli 1999. aasta direktiivi 1999/36/EÜ (transporditavate surveeadmete kohta)¹⁰ (kehtetuks tunnistatud direktiiviga 2010/35/EL) rakendamise kuupäeva, tuleb teha uus vastavushindamine direktiivi 2010/35/EL III lisas sätestatud

⁶ Direktiivi 2010/35/EL kohaldatavuse kohta Põhja-Iirimaa suhtes vt käesoleva teate osa C.

⁷ ELT L 165, 30.6.2010, lk 1.

⁸ ELT L 260, 30.9.2008, lk 13.

⁹ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/notice_to_stakeholders_industrial_products.pdf.

¹⁰ EÜT L 138, 1.6.1999, lk 20.

vastavushindamismenetluse kohaselt. Pärast üleminekuperioodi lõppu peab uue vastavushindamise tegema ELi teavitatud asutus.

Direktiivi 2010/35/EL ei kohaldata selliste transporditavate surveeadmete suhtes, mida kasutatakse üksnes ohtlike kaupade veoks liidu ja kolmandate riikide territooriumide vahel¹¹ vastavalt direktiivi 2008/68/EÜ artiklile 4 (vt allpool osa A punkt 2).

2. TRANSPORDITAVAD SURVESEADMED, MIDA KASUTATAKSE ÜKSNES OHTLIKE KAUPADE VEOKS ELI LIIKMESRIIGI JA ÜHENDKUNINGRIIGI VAHEL NING VASTUPIDI

Direktiivis 2008/68/EÜ on sätestatud ühtsed eeskirjad ohtlike kaupade ohutu veo kohta nii ELis kui ka liikmesriikide ja kolmandate riikide vahel. Direktiivi 2008/68/EÜ lisad sisaldavad muu hulgas ka transporditavate surveeadmete suhtes kohaldatavaid tehnilisi nõudeid, millele on osutatud direktiivis 2010/35/EL.

Direktiiviga 2008/68/EÜ on kehtestatud ühine kord, mis hõlmab ohtlike kaupade siseveo kõiki aspekte vastavalt asjakohastele rahvusvahelistele lepingutele, sealhulgas eelkõige ohtlike kaupade rahvusvahelise autoveo Euroopa kokkulepe (ADR), rahvusvahelise raudteeveo konventsioon (COTIF), mille lisas C on esitatud ohtlike kaupade rahvusvaheliste raudteevedude eeskiri (RID), ja ohtlike kaupade rahvusvahelise siseveetranspordi Euroopa kokkulepe (ADN).

Enamik liikmesriike, samuti Ühendkuningriik, on nende rahvusvaheliste lepingute osalisriigid (kuigi Ühendkuningriik on üksnes ADRi ja RIDi osalisriik).

Direktiivi 2008/68/EÜ artiklis 4 on sätestatud: „Ohtlike kaupade veoks liikmesriikide ja kolmandate riikide vahel antakse luba juhul, kui vedu vastab ADRi, RIDi või ADNi tingimustele, kui lisades ei ole sätestatud teisiti.“

See tähendab, et ADRi või RIDi nõuetele vastavaid transporditavaid surveeadmeid võib pärast üleminekuperioodi lõppu üldiselt jätkuvalt aktsepteerida Ühendkuningriigi ja liikmesriikide vahelise ohtlike kaupade rahvusvahelise veo puhul ja vastupidi¹².

B. VÄLJAASTUMISLEPINGU ASJAKOHASED VÄLJAASTUMISEGA SEOTUD SÄTTED

1. ENNE ÜLEMINEKUPERIOODI LÕPPU ELI VÕI ÜHENDKUNINGRIIGI TURULE LASTUD TRANSPORDITAVAD SURVESEADMED

Väljaastumislepingu artikli 41 lõikes 1 on sätestatud, et enne üleminekuperioodi lõppu seaduslikult ELi või Ühendkuningriigi turule lastud olemasolevaid ja selgelt tuvastatavaid kaupu võib ELi või Ühendkuningriigi turul jätkuvalt kättesaadavaks

¹¹ Direktiivi 2010/35/EL artikli 1 lõige 4.

¹² Transporditavate surveeadmete vaba liikumise kohta ELi *piires* vt eespool osa A punkt 1..

teha ja need võivad kõnealuse kahe turu vahel ringelda, kuni need jõuavad lõppkasutajani.

Kui ettevõtja tugineb sellele sättele, on tal kohustus mis tahes asjaomase dokumendi abil tõendada, et kaup lasti ELi või Ühendkuningriigi turule enne üleminekuperioodi lõppu¹³.

Nimetatud sätte kohaldamisel tähendab „turule laskmine“ kauba esmakordset tasu eest või tasuta tarnimist turule kaubandustegevuse käigus kas turustamiseks, tarbimiseks või kasutamiseks¹⁴. „Kauba tarnimine selle turustamiseks, tarbimiseks või kasutamiseks“ tähendab, et „olemasolevast ja selgelt tuvastatavast kaubast saab pärast tootmisfaasi kahe või enama juriidilise või füüsilise isiku vahel sõlmitava sellise kirjaliku või suulise kokkuleppe ese, millega antakse üle asjaomase kauba omandiõigus, mõni muu asjaõigus või valdus, või sellise pakkumise ese, millega tehakse juriidilis(t)ele või füüsilis(t)ele isiku(te)le ettepanek taoline kokkulepe sõlmida“¹⁵. „Kasutuselevõtt“ on „kauba esmakordne kasutamine liidus või Ühendkuningriigis lõppkasutaja poolt selleks ettenähtud eesmärgil [...]“¹⁶.

See tähendab, et enne üleminekuperioodi lõppu vastavalt sellele määratlusele Ühendkuningriigi turule lastud transporditava surveeadme võib pärast üleminekuperioodi lõppu jätkuvalt ELis kättesaadavaks teha (nt seda võib jätkuvalt tarnida turustamiseks või kasutamiseks) ja seda seal kasutada ning vastupidi.

Näide: transporditavat surveeadet, mille Ühendkuningriigis asuv tootja müüs Ühendkuningriigis asuvale hulgimüüjale (st see lasti turule) enne üleminekuperioodi lõppu Ühendkuningriigis asuva teavitatud asutuse väljastatud tunnistuse alusel, võib pärast üleminekuperioodi lõppu ELis selle tunnistuse alusel jätkuvalt turustada ja kasutada. See ei piira kohustust nimetada uus ELis asuv volitatud esindaja, kui senine volitatud esindaja asub Ühendkuningriigis, nagu on kirjeldatud eespool osa A punktis 1.

Lisateavet turule laskmise mõiste ja tõendamise kohta leiab 13. märtsi 2020. aasta dokumendist „Teade sidusrühmadele: Ühendkuningriigi väljaastumine ja ELi normid tööstustoodete valdkonnas“ osas B.

2. ÜHENDKUNINGRIIGI ASUTUSE JA ELI TEAVITATUD ASUTUSE TEABEVAHETUS

Väljaastumislepingu artiklis 46 on kehtestatud sätted selleks, et vajaduse korral hõlbustada vastavushindamisega seotud teabevahetust Ühendkuningriigis või ELis asuvate teavitatud asutuste vahel, juhul kui teavitatud asutusele on määratud õigusjärglane. Artikli 46 lõike 1 kohaselt peab Ühendkuningriik „tagama, et Ühendkuningriigis asutatud vastavushindamisasutuse käsutuses olev teave, mille see asutus on saanud, tegutsedes enne üleminekuperioodi lõppu liidu õiguse alusel teavitatud asutusena, tehakse sertifikaadi omaniku taotlusel viivitamata kättesaadavaks liikmesriigis asutatud teavitatud asutusele, kellele sertifikaadi

¹³ Väljaastumislepingu artikkel 42.

¹⁴ Väljaastumislepingu artikli 40 punktid a ja b.

¹⁵ Väljaastumislepingu artikli 40 punkt c.

¹⁶ Väljaastumislepingu artikli 40 punkt d.

omanik on oma taotluses osutanud“. Artikli 46 lõige 2 sisaldab samasugust sätet liikmesriikidele – liikmesriigid peavad tagama, et ELi teavitatud asutuste käsutuses olev teave tehakse sertifikaadi omaniku taotlusel kättesaadavaks Ühendkuningriigis asutatud vastavushindamisasutusele.

C. ÕIGUSNORMID, MIDA KOHALDATAKSE PÕHJA-IIRIMAAL PÄRAST ÜLEMINEKUPERIOODI LÕPPU

Pärast üleminekuperioodi lõppu kohaldatakse Iirimaa ja Põhja-Iirimaa protokoll¹⁷. Iirimaa ja Põhja-Iirimaa protokoll kohaldamisele annab perioodiliselt nõusoleku Põhja-Iirimaa assamblee, kusjuures protokoll esialgse kohaldamise periood kestab neli aastat pärast üleminekuperioodi lõppu¹⁸.

Iirimaa ja Põhja-Iirimaa protokoll kohaselt kohaldatakse teatavaid ELi õiguse sätteid seoses Põhja-Iirimaaga ka Ühendkuningriigi suhtes ja Ühendkuningriigis. Lisaks on EL ja Ühendkuningriik Iirimaa ja Põhja-Iirimaa protokollis kokku leppinud, et selles ulatuses, milles ELi õigusnorme kohaldatakse seoses Põhja-Iirimaaga Ühendkuningriigi suhtes ja Ühendkuningriigis, koheldakse Põhja-Iirimaad, nagu see oleks liikmesriik¹⁹.

Iirimaa ja Põhja-Iirimaa protokollis on sätestatud, et seoses Põhja-Iirimaaga kohaldatakse direktiivi 2010/35/EL Ühendkuningriigi suhtes ja Ühendkuningriigis²⁰.

See tähendab, et kui käesoleva teate osades A ja B viidatakse seoses direktiiviga 2010/35/EL ELile, käsitatakse seda viitena, mis hõlmab Põhja-Iirimaad, ning kui viidatakse Ühendkuningriigile, käsitatakse seda viitena üksnes Suurbritanniale.

Täpsemalt tähendab see muu hulgas järgmist:

- Põhja-Iirimaal turule lastav transporditav surveseade peab vastama direktiivile 2010/35/EL;
- Põhja-Iirimaal toodetud ja ELi toimetatud transporditavat surveseadet ei loeta imporditud tooteks;
- Suurbritanniast Põhja-Iirimaale toimetatud transporditavat surveseadet loetakse imporditud tooteks;
- importija ja volitatud esindaja võivad olla asutatud Põhja-Iirimaal;
- ELis asuva teavitatud asutuse väljastatud vastavustunnistused ja uue vastavushindamise tunnistused ning regulaarse, vahe- ja erakorralise kontrolli aruanded kehtivad Põhja-Iirimaal, st transporditavat surveseadet võib Põhja-Iirimaal turule lasta ja kasutada ELis asuva teavitatud asutuse väljastatud

¹⁷ Väljaastumislepingu artikkel 185.

¹⁸ Iirimaa ja Põhja-Iirimaa protokoll artikkel 18.

¹⁹ Väljaastumislepingu artikli 7 lõige 1 koostoimes Iirimaa ja Põhja-Iirimaa protokoll artikli 13 lõikega 1.

²⁰ Iirimaa ja Põhja-Iirimaa protokoll artikli 5 lõige 4 ja sama protokoll 2. lisa jaotis 12.

vastavustunnistuse ja uue vastavushindamise tunnistuse ning regulaarse, vahe- ja erakorralise kontrolli aruannete alusel;

- Suurbritannias asuva teavitatud asutuse väljastatud vastavustunnistused ja uue vastavushindamise tunnistused ning regulaarse, vahe- ja erakorralise kontrolli aruanded Põhja-Iirimaal ei kehti, st transporditavat surveaset ei või Põhja-Iirimaal turule lasta ega kasutada Suurbritannias asuva teavitatud asutuse väljastatud vastavustunnistuse ja uue vastavushindamise tunnistuse ning regulaarse, vahe- ja erakorralise kontrolli aruannete alusel.

Iirimaa ja Põhja-Iirimaa protokolliga kohaselt ei ole Ühendkuningriigil aga Põhja-Iirimaaga seoses võimalust

- osaleda liidu otsuste ettevalmistamisel ega otsuste tegemisel²¹;
- algselt vastuväite-, kaitsemeetmete ega vahekohtumenetlust, kui menetlus on seotud ELi liikmesriikide kehtestatud normide või standarditega või nende antud või läbiviidud hinnangute, registreeringute, sertifikaatide, heakskiitmiste ja lubadega;²²
- toetuda päritoluriigi või vastastikuse tunnustamise põhimõttele Põhja-Iirimaal seaduslikult turule lastud toodete korral või Ühendkuningriigis asuvate asutuste väljastatud tunnistuste korral,²³ välja arvatud teatavate erandite kohaldamisel.

Täpsemalt tähendab see viimane punkt muu hulgas järgmist:

- Põhja-Iirimaal asuva teavitatud asutuse väljastatud vastavustunnistused ja uue vastavushindamise tunnistused ning regulaarse, vahe- ja erakorralise kontrolli aruanded kehtivad üksnes Põhja-Iirimaal. Need tunnistused ja aruanded ei kehti ELis²⁴. Kui transporditavale surveadmele on tunnistuse väljastanud Põhja-Iirimaal asuv teavitatud asutus, peab võimaliku vastavusmäärgise, logo või direktiivi 2010/35/EL kohaldatavate sätetega nõutava muu sarnase elemendi (näiteks pii-märk) kõrvale olema lisatud tähis „UK(NI)“²⁵. See selgelt nähtav lisamäärgis võimaldab teha kindlaks transporditavad surveadmed, mida tohib seaduslikult lasta Põhja-Iirimaa, kuid mitte ELi turule.

Üldteavet transporditavate surveadmete suhtes kohaldatavate liidu õigusaktide kohta leiab ohtlike kaupade veo ELi õigusnorme käsitlevalt komisjoni veebilehelt (https://ec.europa.eu/transport/road_safety/topics/dangerous_goods_et). Vajaduse korral lisatakse veebilehele täiendavat teavet.

²¹ Kui on vaja vahetada teavet või pidada üksteisega nõu, tehakse seda Iirimaa ja Põhja-Iirimaa protokolliga artikliga 15 loodud ühises nõuandetöörühmas.

²² Iirimaa ja Põhja-Iirimaa protokolliga artikli 7 lõike 3 viies lõik.

²³ Iirimaa ja Põhja-Iirimaa protokolliga artikli 7 lõike 3 esimene lõik.

²⁴ Iirimaa ja Põhja-Iirimaa protokolliga artikli 7 lõike 3 neljas lõik.

²⁵ Iirimaa ja Põhja-Iirimaa protokolliga artikli 7 lõike 3 neljas lõik.

Euroopa Komisjon
Liikuvuse ja transpordi peadirekoraat